

Paul Corinth Whut'enne Whulh Nat Buts'ó K'eyanguz-i

Yak'usda ba 'ilhunaoodulhne, keyoh Corinth ts'e, 'enne Paul hadih ubulhni

¹ Si Paul ndet la Yak'usda hukwa' ninzun k'un'a, 'i be Sizi Gri ba whel'a'-un 'ust'oh. 'Ink'ez ndun neulhutsin Timothy huyúlhni, 'en cha sulh 'ut'en. 'Et mbene la keyoh Corinth ts'e Yak'usda ba 'ilhunaoodúlhne hinli, 'ink'ez ndulcho whe yun k'ut Achaia dilhts'ine, mbene la nohbulh Yak'usda ooch'e' unline, 'et nohni ts'iyawh ndi 'udustl'us k'ut nohts'o k'e'isguz.

² NeBá Yak'usda 'ink'ez Sizi Gri neMoodihti ts'un no-hba tenadusdli 'et whe ye unzoo-i 'ink'ez nohdzi dóghel nohbulh óot'e'.

'En za Yak'usda 'unt'oh whe wheni ts'iyai-i be k'enaneni'oh

³ Yak'usda, Sizi Gri neMoodihti ooBá 'unt'oh 'et whe uzdílhiti'. NeBá 'en gha be négha té'nidzeh-i whuz un'a neghalts'ut. 'En za Yak'usda 'unt'oh whe wheni ts'iyai-i be k'enaneni'oh.

⁴ Ndet la hoontsi'-un neghá honkat 'et whuch'a k'enaneni'ah. 'Et huwa whuz un'a 'uyoonne hoontsi'-un bughá honkat de, 'et de wheni cha Yak'usda ye k'enaneni'ah-i, 'i gha k'enábuzno'ah huba' hoont'oh.

⁵ 'Et nts'en'a la Christ whe dzoh nusúzut-un, 'et whe wheni cha 'en gha dzoh nuts'uzde. 'Et whuz un'a wheni cha Christ ye k'enaneni'ah-i 'et neghun hoonli whe 'uwहुलtsuk-un k'enaneni'oh.

⁶ 'Et hoonts'i ndet la hoontsi'-un nets'u hoolts'ulh de, 'et 'i gha k'enanohuzní'ah 'ink'ez dahjih. Ndi hoontsi'-un nohts'u hoolts'ulh whe dzoh nahde 'et hoonts'i ndi k'enanenin'a-i, 'i be wheni cha 'ink'ez nohni cha ts'iyawh

whulh nuzdilhya. 'Et whuz un'a 'uwhút'en. 'Ink'ez ndet la k'enánenin'a de, 'et nohni za nohba 'uhoont'oh. 'Et 'i be k'enánohuzní'ah 'ink'ez dahjih.

⁷ 'Ink'ez t'ets'onínzun nts'en'a la nohni dzoh nuts'udeh whe nets'ú nedihdil, 'et 'uwhultus 'i be za ndi ye k'enánenin'a-i, 'i be nets'ú nedihdil.

Ndi tube hoontsi' daztitsah-un, Yak'usda whuch'a neúlhyis

⁸ Sulhutsinke 'et whunulh'en, nyan-i Asia yun k'ut ndi hoontsi'-un negha óoninkat, 'et nebulh dahooja-un la t'ewhunoozhéh hukwa' nuszun. Whuz ts'e nebulh dahooja-un la tube hoontsi' k'et 'aw uzdooni' ait'oh. 'On nus neba hoondaz k'et 'aw whúlh nuzdolya' ait'oh neba le'hoont'oh. Neba hoontsi' k'et yats'itádla uznanzin neba le'hooja.

⁹ 'Ahoonlyiz daztitsah-un hukwa tse ts'úholih. 'Et whuz un'a nebulh ndúhooja de, 'et whu la gha 'aw whenich'oh t'aníuznotan uznoozin junih. Yak'usda za t'aniuznootan. 'En za yaidlanne dunabudutálelh 'et huwa.

¹⁰ 'Ink'ez ndi tube hoontsi' daztitsah-un, 'en whuch'a neúlhyih. 'Et 'ahoolhyiz whuz un'a za 'uwhutát'elh. 'Et whuz un'a za lhan'un te neilelh za' tit'elh, 'et za 'ilhiz hukwa tse ts'uholeh.

¹¹ Nohni cha tenadudli be 'alghoh nela ooh't'en whe nela tenadoohdli. Lhane neba tenadudli 'et whe hoonliyaz neghá honkat. 'Et huwa nebulh dáhooja la lhane Yak'usda ts'un musi neba hutni.

Ndet la neyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i di la whunénulhtun, 'i za ts'uhóont'i'

¹² 'Et ndet la neyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i di la whunénulhtun, 'i za ts'uhóont'i' whe howu yats'oolhduk. 'Et whe whunénilhtan ndi yun k'ut uzdalts'i'. Yak'usda oobé 'alha' nudzun-i, 'ink'ez 'aw nanki khuni be yalhts'usduk, 'et whuz un'a za 'uk'enus nohtoh uzdálts'i'. Ndi yun k'ut whut'enne be whútnih-i, 'i be lhe'ts'ilel.

Yak'usda ye unzoo-i, 'i gha 'uts'it'en. 'Et whuz un'a neni toh whudiz'ai-i whunénilhtan.

¹³ 'Et ndi la ook'uyalhdük-i, 'ink'ez ndet t'oonihzin, 'et whuz un'a za nohts'o k'ets'uges. 'Et whulatoh whuts'un 'i t'ewhutihzeh nohba hukwa' nuszun.

¹⁴ 'Et whuz un'a hoontsool-unyaz dats'int'oh la 'et neghun t'ewhuniszin. 'Et huwa Sizi Gri neMoodihti oodzin whusahóolts'it de, 'et de nohni nebe' oonáht'e', wheni cha nohni nohbe' ts'oont'e'.

'Aw nohundósdah hukwa lhe'nuszun

¹⁵ 'Et dune ts'iyawh t'enohtnúsún daht'oh dune ahli. 'Et huwa soo 'alha' nuszun whe nohts'u tísyalh inle'. 'Et whe la whulh nat-un hoonzoo-un nohgha hólts'it.

¹⁶ 'Et whuz un'a Macedonia yun k'ut ts'e 'et 'oh whuya nohk'utisyalh inle'. 'Et Macedonia ts'e hanásja de, doo cha za nohk'unatisdulh inle'. 'Et whuz k'onásdalah whe Judea yun k'ut ndai la be ndunusdzit-i be sla tihnelh inle'.

¹⁷ 'Ants'i 'oh ne'dusni' nuhzun eh? K'us nts'en'a la neyust'e ts'u nín't'i-un, 'et whuz un'a seni be lhaóodusla nuhzún eh? 'Et whuz un'a ndust'oh de, 'et de si whuloh te, "A" doosni' 'ink'ez whuloh te, "Awundooh" doosni' la.

¹⁸ 'Et hoonts'i Yak'usda 'aw nela dootnih ait'oh. 'Et whuz un'a be nóhts'u yats'ulhdük-un 'aw, "A" 'ink'ez, "Awundooh" lhiloh! 'Aw nawh yalhts'ulhdük.

¹⁹ 'Et Sizi Gri Yak'usda ooYe' 'unt'oh. 'Et 'oh da' Sylvanus, Timothy, 'ink'ez si cha 'en ghun 'i be nohbulh yáts'ulhdük da', 'aw, "A" 'ink'ez, "Awundooh" lhts'udínel inle', 'en be, "A" za 'unt'oh 'et huwa.

²⁰ 'Et Yak'usda yé nets'u nahizya-i, 'i ts'iyawh, "A" ni, 'ink'ez 'en be, "Ndo honeh" ts'utni. 'Et wheni negha Yak'usda uzdólhti'.

²¹ 'Ink'ez mbe la Christ bulh soo cho 'ilhiz nohbulh núzdilhya neulhtsi, 'en Yak'usda 'unt'oh. 'Ink'ez Yak'usda 'en za 'uneinla Ndoni ye ulhtus-i 'et negha óonin'ai whe 'unt'oh.

²² 'Ink'ez cha be 'ehóodal'en-i, 'i be wheni cha neye hóodat'en neulhtsi. 'Ink'ez Ndoni nedzi yidan'ai. 'I be yuloh neba 'uk'elha whulhtsi.

²³ Yak'usda ooka' disni' szul ghun st'a tiyin huba, 'aw nohundósdah hukwa lhe'núszun. 'Et huwa 'awhuz Corinth ts'e lhoozúsyai.

²⁴ 'Aw nohba 'alha' hoont'oh-un whumoodih uztileh hukwa lhe'ts'ust'en. 'Et k'us ndet hoonáht'i' hukw'un'a 'unohs'oolhzin. Bé 'alha' hoont'oh-i, 'i be Yak'usda ba núdulhyai 'et huwa.

2

¹ 'Ink'ez si cha seni lhadúsdla 'aw ts'odi bulh nohts'u tísyalh hukwa lhe'núszun.

² 'Et si sgha nohdzi ts'odi susi de, mbe suba hoonust'i'-un sghá ho'alh? Nts'en'a suba nohni ts'odi ahli de, hoonúst'i'-un sghá hoh'alh? 'Aw 'uhót'e' ait'oh!

Mbe la ninta' 'ant'en-un, 'en ooba whunats'odoolnoh huba' hoont'oh

³ 'Ink'ez njan 'andit nohdúsní-un 'i ghun za 'uda' nohts'ó k'e'isguz inle'. 'Et nohts'óozusya de, doo ka la nohni nohghan ts'odi oosdle'. 'Et hoonts'i' nohni nohghan hoonúst'i'-un sghá holts'it, 'et za hukwa' nuszun. 'Et huwa 'awhuz nohts'úlhtuzusyai. Be hoonust'i'-i, 'i ts'iyawh nohni cha be whúnolhni hukwa' nuszun. 'Et whuz un'a 'et ndaht'oh-un, 'et sba 'alha' hoont'oh.

⁴ 'Et sdzi ts'odi be dzoh nuzut inle', 'et whuz un'a ndust'oh whe 'i be snatsul too' hoonli whe nohts'ó k'e'isguz. 'Aw nohdzi ts'odi ooselh huba iloh nohts'ó k'e'isguz. 'Et nts'en'a la be nek'ets'intsi'-i ncha-i nohba ust'i, 'et t'ewhutihzeh hukwa' nuhzun, 'et huwa nohts'ó k'e'isguz.

⁵ 'Et hoonts'i' 'aw si za ts'odi lhúsdloh, nohni cha ts'iyawh 'et huwun 'en daja la 'et huwa ts'odi ahli. 'Et

huwa 'andit nohdúsní-un doo ka la 'aw tube cho nohba dzoh 'udoosni' junih.

⁶ Nohni cho olhtsus de, 'et 'awet soo' hoont'oh.

⁷ 'Et 'andit ts'iyawh ooba 'ún ts'uhutooldilh 'ink'ez 'uk'enázno'ah, doo ka la 'on nus oodzi ts'odi unli de, 'et whe 'i be ooch'a'oodeh.

⁸ 'Et huwa khuni ulhtus-i be nohdúsní, ndun dune ba 'ún ts'uhutulhdilh de, 'i be 'et whuz un'a la t'oonózin ook'ehtsi'.

⁹ 'Et ts'ih'un un'a 'alha 'i be t'ewhuntsizéh hukwa' nuszun nts'en'a la nohdásni'-un, ts'iyawh tilah hukw'u ne'zajt'en. 'Et huwa nohts'ó k'e'isguz.

¹⁰ 'Ink'ez mbe la hoonli ooba 'ún whutulhdilh de, si cha ooba 'ún whutisdulh. Hoonli ooba 'ún whutusdilh-un, mbe la ooba 'ún whutusdilh-un, 'en Christ oonalh nohni cha nohba 'ún whutusdilh 'et huwa.

¹¹ 'Et whuz un'a 'uts'ut'en de, 'et de Satan 'aw nech'a' oolhdeh ait'oh. Ndet whu la nech'a' tilhdoh-un, ts'iyawh t'ets'onínzun.

'Et neMoodihti 'ants'i dáti sba dáhaidantan le'uja

¹² 'Et 'awet keyoh Troas ts'uwhútni-un, 'et nusya whe 'et ndi Christ ooghuni unzoo-i, 'i be bubulh yatisduk 'et wheni whuz oozúsyá. 'Et Moodihti 'ants'i dáti sba dáhaidantan le'uja.

¹³ 'Et hoonts'i sulhutsin Titus 'en ookwa itús'en, 'et hoonts'i 'aw naóostelh ait'oh. 'Et whe syughi be sba ts'ih'un lhe'hóot'oh le'ust'oh. 'Et whe dusya whe 'et huwa Macedonia yun k'ut ts'e ts'óozusya.

¹⁴ 'Et hoonts'i Yak'usda ts'un musi dusni. 'En gha Christ 'en be 'ahoolhyiz whuch'a' ts'ulhdeh. 'Ink'ez ndai la 'en ghnun be t'ets'oninzun-i, 'ants'i sooltsun-i k'un'a wheni negha n'un ndulcho whe whedándi le'unt'oh.

¹⁵ 'Et Christ 'en ba Yak'usda ts'un ooba sooltsun-i le'ts'int'oh. 'Ink'ez mbe la dijizne 'ink'ez mbe la kwuncho yo ts'u tidulhne, 'enne butoh whuz un'a 'uts'intoh.

¹⁶ Whulohne dahútitsah-un whunahultsun. 'Et 'onghunne cha be ts'ukhuna-i nahultsun 'i be 'ilhiz wheni hukhutinahl, 'et whuz un'a za buba le'ts'int'oh. 'Ink'ez mbe 'unt'oh 'et huba soo 'úldzoo'?

¹⁷ Mbene la soo 'únt'ohne ndiz un'a nja dúhint'oh, lhane Yak'usda ooghuni 'uts'un un'a náhuyulh'en. 'Et whe sooneya 'uhulh'en. 'Et wheni 'aw ndúlhts'it'oh. 'Et ts'ih'un un'a whe 'ants'i Yak'usda ba yats'ulhduk whe' ts'utni, 'et whuz un'a oonalh whe Christ 'en be yats'ulhduk.

3

Nohni Christ whuts'ó k'éyanguz-i lé'aht'oh

¹ Doo cha za uztit'elh ts'ih'un dune ts'inli nohts'u dutánelh eh? 'Awundooh! 'Et whulohne ndiz un'a nja nduhut'en, nohni nohba 'udustl'us k'ut nohba na'oodudosdzi'. Whuz un'a nets'u hukwa' nuhzun. 'Ink'ez nohni nohts'un 'udustl'us k'ut, 'i cha buba na'oodutasdzi'. 'Et hoonts'i wheni 'aw ndúlhts'ust'en.

² Nedzi k'ut 'uk'usahguz whe ts'iyanne hukw'u yahalhduk. 'Et whuz un'a ts'iyanne dune t'enhonínzun.

³ Nts'en'a la nohba ne'úzninla whe nohla ts'ut'en 'et huwa Christ whuts'ó k'éyanguz-i lé'aht'oh. Ts'iyanne t'éoonínzun 'et huwun. Ndai la 'uk'eguz-i 'aw bé k'uneguz be lhé'inel, Yak'usda mbe la ye khuna-i, 'en ooyughi 'en be 'uk'éguz whe 'unt'oh. 'Aw tse k'ut 'uk'ulhíguz, 'ants'i dune budzi k'ut 'uk'éguz whe 'unt'oh.

'Uda' khuni 'uk'eguz-i, 'i gha dune yáhádlah, 'et hoonts'i Yak'usda ooyughi be dune hukhuna

⁴ Christ 'en gha Yak'usda 'en za oot'aníuznintan, 'et huwa whuz un'a yats'ulhduk.

⁵ 'Et hoonts'i ndi 'ut'en huba whenich'oh duba sóo uzdutneh whe ndi 'ut'en 'uts'ulh'ih, 'et 'aw whuz un'a

lhts'unízun. 'Et k'us Yak'usda 'en gha za neghalts'ut whe ndi 'ut'en huba sóo uzdutneh 'et huwa.

⁶ 'En gha neghalts'ut whe wheni cha huba sóo uzduja. Ndi 'andit nets'u hoozi-un neba neóonin'ai-un, 'et huba Yak'usda ba ne'úst'enne ts'inli. 'Et whuz un'a Yak'usda negha óonin'ai. Njan ndi 'andit nets'ú hoozi-un, dich'oh duyughi gha 'útni. 'Aw 'uda' khuni 'uk'eguz-i 'aw 'i gha iloh. 'Et ndi 'uda' khuni 'uk'eguz-i, 'i gha dune yáhádlah, 'et hoonts'i Yak'usda ooyughi be dune hukhuna nasdli' 'et huwa.

⁷ 'Et ndi 'uda' khuni 'uk'unusguz 'ink'ez tse k'ut ook'éyiguz-i. 'Ink'ez ndi khuni 'i gha 'ants'i yaidláne le'binla. 'Et ndai la ndi yé dizti'-i, 'i be 'uyinla. 'Et whe Moses oonin k'ut oots'u hayánduz sulí'. 'Et oots'u hanáwhendunide whe 'et hoonts'i Israel oodune'ne 'on nus buba hoolhtus 'et whe 'aw hinoolh'en ait'oh.

⁸ 'Et hoonts'i Yak'usda ooyughi, nts'en'a la nela 'ut'en, 'et 'on nus neba yé dizti'-i 'unt'oh.

⁹ 'Et ndi 'uda'-i, 'i gha 'ants'i yaidlane le'binla, 'i dízti' de, 'et de ndi 'andit be nela 'ewhudut'en-i whe ts'ih'un dune ts'inli, 'i 'on nus dízti' whe 'unt'oh.

¹⁰ 'Et ndai la 'uda' 'unt'oh-i, 'i 'aw 'on nus 'uk'enus yé dizti'-i 'unt'oh. Ndi 'andit yé dizti'-i, 'i gha la ndi whutsoda' yé dizti'-i hukw'e-i 'unt'oh.

¹¹ 'Et ndi 'uda' 'unt'oh-i, 'i dizti' hoonts'i, 'i gak wheninle' de, 'et ndi 'andit 'unt'oh-i, 'i 'ilhiz wheni 'unt'oh. 'Et huwa 'i 'uk'enus dizti' whé 'unt'oh.

¹² 'Et huwa ndai la Yak'usda ts'un hukwa tse ts'uhooli-un, 'et hooncha. 'Inka whe lhts'óojoh whe nohbulh yáts'ulhduk.

¹³ 'Aw Moses k'un'a lhe'ts'ust'en. Ndi ndai la oots'u hayánduz-i hooloh whénininle', 'et whuch'a dunin yuts'o álhbal. 'Et whuz un'a whulatoh oole' whuch'a, Israel oodune'ne 'aw 'ahoolhyiz honoolh'en ait'oh.

¹⁴ 'Et hoonts'i bubeni duts'o sulí'. 'Et 'andit dzin whuts'un ndi ndai la 'uda' buts'u hoozi-un hik'uyalhdúk-i, 'i oots'oh yuzbal-i, 'ahoolhyiz 'et za ndunt'oh. 'Aw whusanálhuhuyulhchooz. Christ 'en za whusanáitilhchus.

¹⁵ 'Et hoonts'i 'andit dzin whuts'un ndai la Moses 'uk'unéyuzguz-i huk'uyalhdúk de, budzi 'awhuz oots'oh úzbal le'hint'oh.

¹⁶ 'Et hoonts'i 'ilhoghun neMoodihti ts'u nálh'a de, 'et de ndi oots'oh yuzbal-i whusanáhitilhchus.

¹⁷ 'Ink'ez neMoodihti 'en Yak'usda ooyughi 'unt'oh. 'Ink'ez neMoodihti ooyughi nts'e la diz'ai-un, 'et whe nelawhuditni.

¹⁸ 'Et wheni cha nenin oots'oh lhe'ibal whe nts'en'a la be na'uzdunul'en 'i be ts'onilh'en, 'et whuz un'a neMoodihti yé dizti'-i, 'ahoolhyiz uznilh'en. 'Ink'ez ndi 'uk'eguz-i uznilh'en-i, 'et 'i k'un'a 'uts'uja. NeMoodihti yé dizti'-i, 'i 'on nus yé dizti'-i k'un'a 'uts'int'oh. Dzin totsuk nusyaz za lhé'ts'it'elh. 'Ink'ez neMoodihti ooyughi, 'en gha whuz un'a 'uhóoja.

4

Christ ooghuni unzoo-i, 'i neba be hoot'en-i unli

¹ 'Et huwa ndi 'andit nets'u hoozi-un, 'et huba Yak'usda ba ne'út'enne ts'inli. 'Et whuz un'a Yak'usda ye te'ninzun-i, nts'en'a la neghalts'ut, 'et whe 'aw 'etsul 'uts'ooneh ait'oh.

² 'Et hoonts'i dune nunúline tube hukwaya hoonli, 'et huwa wheni ts'iyawh 'et whuch'a dah ts'utni. Dune huzna'ah-un, 'et wheni 'aw ndúlhts'ust'en. 'Ink'ez Yak'usda ooghuni 'aw whuts'it bulh lhtalhts'usdloh. 'Et hoonts'i khuni 'alha' 'unt'oh-i búbuznulhtun. 'Et whuz un'a Yak'usda nalh ts'iyanne buyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i, 'i ts'un buba nats'oodutadzi'.

³ 'Et ndi khuni unzoo-i be yats'ulhduk-i ook'e'uzbal de, mbene la kwuncho yo ts'u tídulhne, 'enne buch'a ook'e'uzbal whe 'unt'oh.

⁴ Ooba 'alha lhe'hóot'ohne 'enne 'uhint'oh. 'Ink'ez ndi yun k'ut whuyak'usda, 'en 'unt'oh ndunne dudeni be lhuhoos'en ubulhntsi. 'Et whu la gha ts'e Christ ooghuni unzoo-i yé dizti'-i, Christ, 'en Yak'usda k'éguz-i 'unt'oh hoonts'i, ndai la oots'u háyanduz-i ndunne dudeni be lhuhoos'enne 'aw bube ídodi aít'oh.

⁵ 'Aw whenich'oh khuyanats'ulduk iloh. Christ, 'en Sizi neMoodihti, 'en ghun 'unohts'útnei. 'Et wheni Sizi 'en ba noh'eustlenne ts'inli.

⁶ 'Et Yak'usda tsahólhgus whe be hoot'en-i yuka' dani' ibulh 'aho hoot'en suli', 'et whuz un'a 'uhóoja. 'En za 'unt'oh 'et huwa nedzi bé dindi le'uja. Ndi Yak'usda yé dizti'-i ghun t'ezninzun-i, 'i neba be hóot'en-i whe 'unt'oh. 'Et 'i nedzi bé dindi. 'Ink'ez ndi yé dizti'-i, 'i Sizi Gri oonin oots'u hayánduz whe 'unt'oh.

Ts'iyaitsuk hoonli hoontsi'-un nets'ó tukat 'et hoonts'i 'aw nech'a' oodeh ait'oh

⁷ 'Et be' tilalh-i lhadzeh be 'ulya, neyust'e 'et whuz un'a 'únt'oh. 'Et ndiz un'a nja dúhoont'oh, ndi ye hoonzoo 'unt'oh-i ts'ut'i-i, 'i Yak'usda negha ininla. 'Aw whenich'oh nech'e' iloh. 'Et whe la ts'iyanne t'ehonóozin ndi 'uk'enus yé ulhtus-i, 'i Yak'usda oots'u haíyankat-i 'unt'oh, 'aw wheni nets'u haínkat iloh.

⁸ Ts'iyaitsuk hoonli hoontsi'-un nets'ó tukat 'et hoonts'i 'aw nech'a' oodeh ait'oh. Tube whets'íntsz 'et hoonts'i 'awhuz uznint'i za' ts'int'oh.

⁹ Whuloh te nech'a ne'whut'en 'et hoonts'i Yak'usda 'en 'aw nela dootnih ait'oh. Khuni be nanéhulhdulh de, 'et hoonts'i 'aw nech'a' oodeh ait'oh.

¹⁰ Nts'en'a la Sizi neMoodihti neba dazsai-un, 'et 'ilhiz neyó whudiz'ai. 'Et 'i be ts'iyanne t'ewhuntizeh Sizi ye khuna-i, 'i neyust'e ootoh 'uyint'oh.

¹¹ Wheni ndi 'ilhiz be khútna ut'ine, wheni ts'iyawh Sizi 'en ooba daztitsah 'et wheni butl'azdudilya 'et huwa. 'Et la ndi yun k'ut neyust'e, 'i be Sizi ye khúna-i ts'iyanne t'ehontizeh.

¹² 'Et ndiz un'a nja dúhoont'oh, wheni be daztitsah-i, 'i neyust'e ghu hoonli. 'Ink'ez nohni 'ilhiz be khútna-i, 'i nohni nohghu hoonli.

¹³ 'Ink'ez nohni nts'en'a la be nohba 'alha' hoont'oh-i 'ink'ez wheni cha nts'en'a la be neba 'alha' hoont'oh-i, 'i bulh lhgha za' 'unt'oh. 'Et huwa nts'en'a la 'uda' 'uk'eguz-i ndet 'uwuhulhni, 'et ndiz un'a nja dutni whe ndutni, "'Et sba 'alha' 'unt'oh 'et huwa 'i khuni be yasduk.'" 'Et wheni cha 'i ts'iyawh neba 'alha' 'unt'oh 'et huwa 'i khuni be yats'ulhduk.

¹⁴ 'Et huwa njan 'et nduts'útni, mbe la Sizi neMoodihti dunaidilhtí-un, 'et wheni Sizi 'en bulh dunánedutálelh. 'Et whuz un'a wheni 'ink'ez nohni cha ts'iyawh 'ilhuna-neoozdla whe dubut nenéninla.

¹⁵ Whunilhchoh nebulh ne'whut'en 'et whe nohba hootázoo' 'et huwa. 'Et whuz un'a ndi 'uk'enus yé unzoo-i, nohtoh hoonli, 'et whe nohni nohgha 'on nus Yak'usda ts'un musi ts'utni. 'Et whe hiba whudílhti'.

Ndai la lhts'is'en-i, 'i hoonts'i be 'alha' hoont'oh-i, 'i be uznílh'en

¹⁶ Doo ka la 'uts'ut'en uznoozin junih. Neyust'e whénilhjut 'et hoonts'i ndai la neyughi unli-i, 'i dzin totsuk ts'iyawh 'andidi nadleh.

¹⁷ 'Et ndet la hóontsi'-un neghá honkat-un, 'et 'atsulyaz za neba 'uwuhut'ih 'et huwa. 'Et neba 'ants'i le'uhoont'oh. 'Et k'us ndi be hóontsi'-un neghá honkat, 'et 'i be 'on nus neba be óodizti'-i neba yulhtsi. 'Ink'ez ndi be óodizti'-i,

'ilhiz wheni uyínla. 'Et neba hooncha k'et 'aw uzdooni' ait'oh.

¹⁸ Ndai la ts'i'en-i, 'i neba 'ants'i unli. Ndai la 'aw lh'ts'is'en-i, 'i za neba ts'ih'un 'unt'oh. Ndai la ts'i'en-i, 'et 'atsulyaz neba whutát'elh 'et huwa. 'Et hoonts'i ndai la lhíst'en-i, 'i 'ilhiz wheni 'unt'oh.

5

'Aw ts'an'en-i, 'i bé iloh whe ndi yun k'ut uzdilhts'i, be 'alha' hoont'oh-i, 'et 'i be za ndi yun k'ut uzdilhts'i

¹ 'Et 'alha t'ets'oninzun ndi nimbali, 'i neyust'e unli k'un'a be ts'uwhut'i ndi yun k'ut, 'et whénilhjut de, 'et cha Yak'usda 'en 'udun yoh neba whulh'ai. 'Aw dune dula be 'uhóonla-un iloh, 'et 'ilhiz ndo yak'uz 'et 'úhoont'oh.

² 'Inka 'alha ndi nimbali be ts'uwhut'i whe ts'ukhun dutsó le'ts'utni. 'Ink'ez neyoh ndo yak'uz whuz'ai 'et ookw'éznintai. 'Et huwa nedzi be nek'eyútalhbilh oots'o hukwa' uzninzun.

³ Nek'éyilhun 'i be soo nanedinla le'neyínla, 'et whuz un'a nduts'úja de, 'et de za 'aw ust'et lh'ts'íloh le'ts'int'oh.

⁴ 'Alha wheni mbene la ndi nimbali be whut'ine, wheni lhat-un hoontsi'-un nek'ut whuz'ai, 'et huwa khun duts'utso. 'Aw nenaih bé ha ts'ooya' hukwa lhe'uznínun. 'Et k'us 'on nus 'uyoo lhai be' ts'oot'e' hukwa' uzninzun. 'Et whuz un'a be ts'ukhuna-i ndi be dáztsisah-i 'ants'i whélnó le'tit'elh.

⁵ 'Et mbe la njan wheni 'et huba lhanédinla-un, Yak'usda 'en 'unt'oh. 'Uda' Ndoni be lhanédinla 'et whe whulokhun neba 'uk'elha whulhtsi.

⁶ 'Aw whélhts'uniljut. T'ets'onínzun neyust'e be nduts'int'oh de, 'aw neMoodihti bulh lhe'ts'it'oh.

⁷ 'Aw ts'an'en-i, 'i bé iloh whe ndi yun k'ut uzdilhts'i, be 'alha' hoont'oh-i, 'et 'i be za ndi yun k'ut uzdilhts'i.

⁸ 'Et huwa nedzi hoonli. 'Ink'ez neyust'e yoh lhts'uhoot'ih de, 'et k'us neMoodihti bulh uzdilhts'i, 'et whe 'on nus soo ts'uhootát'e'.

Yak'usda ooch'e'ne, 'enne Christ 'en nahiyilh-un oobut néztiyalh

⁹ 'Et huwa ndi yun k'ut uzdilhts'i k'us yak'uz uzdilhts'i, ndet la Yak'usda nets'o hukwa' ninzun, 'et 'ahoolhyiz ooba 'uts'uwhulh'en whuz uznint'i.

¹⁰ 'Et 'ilhone ts'inli whe Christ 'en nahiyilh-un oobut néztiyalh. 'Et whe nts'en'a la ndi yun k'ut dats'últsi', k'us dats'úldzoo' la, 'et whuz un'a neba k'elha whutaleh.

¹¹ 'Ink'ez neMoodihti, 'en bé whunujut-un, 'et huwun 'et t'ets'onínzun. 'Et huwa ts'iyanne dune whúz ubuznilht'i. 'Et Yak'usda 'ilhone ts'inli whe wheni cha t'enenínzun. 'Ink'ez 'et uncha wheni cha nohyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i whe t'enenáhzun.

Yak'usda Christ yudinda whe yinka dune'ne ts'iyawh ts'un nenábudilya

¹² 'Et wheni cha doo cha za nohba nats'oodudodzi' ait'oh. 'Et k'us nohni neyé ootaht'e'-un, 'et nohts'u hukwa' uzninzun. 'Et whe la 'onghohne nts'en'a la dune buzoo' k'un'a 'et whe huhóont'i', 'ink'ez 'et dahínt'oh la budzi be di hut'i, 'aw howu nuní lhonusde, 'et mbene la nohdulhyoh 'utnine, dats'ínt'oh la soo ts'ih'un un'a ubudutáhnelh whe' hoont'oh.

¹³ 'Et ne-eni hooloh le'ts'int'oh de, 'et Yak'usda ooba' hoont'oh. 'Et ts'ih'un nuní nudehne ts'inli de, 'et nohni nohba' hoont'oh.

¹⁴ Christ ye nek'entsi'-i, 'i be 'on nus úzdunult'i 'et huwa. 'Ilhoghun ts'iyanne ba dazsai de, 'et de ts'iyanne yahadlah le'hint'oh, 'et whuz un'a t'ets'oninzun.

¹⁵ 'Ink'ez ts'iyanne ba dazsai 'et whe la wheni mbe la khunáne, 'aw whenich'oh neba za iloh whe ndi yun k'ut

uzdilhts'i. 'Et k'us mbe la neba dazsai 'ink'ez dunadija-un, 'en ba ndi yun k'ut uzdólts'i'.

¹⁶ 'Et 'inka 'andit njan whuts'un ndi yun k'ut dune nena be uznilh'en dahínt'oh la, 'et 'aw whuz un'a iloh whe dune t'ebuzninzun. 'Et 'alha whutso da' 'et whuz un'a Christ 'en ghun t'ezninzun. 'Et hoonts'i 'andit 'aw whuz un'a za 'en ghun t'ets'onínzun.

¹⁷ 'Et ndiz un'a 'uhoont'oh, 'et mbe la Christ yudínda-un, 'et whuz un'a ooyughi ndúwhulcho 'áwhundidi nawhúsdi'. 'Et whutso da' 'unt'oh hukw'un'a, 'et ts'iyawh ba gak whuzdi'. 'Et be 'ut'en k'oh ts'iyawh 'andidi nawhúsdi'.

¹⁸ Ndi Yak'usda ts'un 'únt'oh. Sizi Gri 'en gha ts'un nenánedilya. 'Ink'ez ndi dune ts'un nenánedilya-un, 'et huwun dune bulh yáztilhduk, 'et 'andit Yak'usda negha ónin'ai.

¹⁹ 'Et whuz un'a, Yak'usda Christ yudinda whe yinka dune'ne ts'iyawh ts'un nenábudilya. Ts'iyantsuk whe hich'a ne'ust'en, 'et 'aw 'on 'un buk'elhúhoo'al. 'Ink'ez ndi khuni dune yé ts'un nenábudilya-i, 'i negha ínín'ai.

²⁰ 'Et huwa Christ 'en ba khuni na'áne ts'inli. 'Ants'i Yak'usda wheni nebe nohbulh yálhduk le'utni. 'Et whe nohts'un tézdudli, 'andit whuts'un soo Yak'usda ts'un naóolhyah!

²¹ Christ, mbe la lubeshi ooghu hooloh-un, 'en Yak'usda wheni neba lubeshi sulí 'et huwa. 'Et whe la 'en gha Yak'usda ye ts'ih'un un'a 'unt'oh-i k'un'a 'uts'int'oh ha.

6

Yak'usda ba ne'ts'ut'en-un

¹ 'Ink'ez wheni Yak'usda bulh 'ilhoh ne'ut'enne ts'inli' khuni ulhtus-i be nohts'útni, Yak'usda ye unzoo-i 'ants'i 'et ólhchoot junih.

² 'Et nja ndutni,

“Soo 'et neóninzut-un, 'et nyudásts'o.

Ndet dzin la dinjih-un,

'oh whuya hoozulh 'et nla 'usja,”

ni. Dukw'e' oozúlhts'ai, 'ilhudzin 'awet nela 'ewhudutánelh-un, 'et 'awet 'et neóninzut. Dukw'e' oozúlhts'ai, 'oh de uzdutijih-un neóninzut, 'et 'awet ndúhooja.

³ 'Aw nohba dzoh-un nohghá ts'úho'alh hukwa lhe'uznízun. 'Et huwa nts'en'a la Yak'usda ba ne'ut'enne ts'inli, 'aw whe hukw'éholts'it-un hooloh.

⁴ 'Et hoonts'i ndúwhulcho whe ts'ih'un un'a Yak'usda ba ne'ut'enne 'uts'int'oh. 'Et ndiz un'a nja dúts'int'oh, 'uts'oot'e' ait'oh 'et hoonts'i whulh ts'ooyin. Nek'éhoot'oh-un nets'u hoolts'ulh-un, hoonliyaz ha' ezdunidzut, whulokhun neba howa whúlna'-un,

⁵ 'ink'ez nehoolhtsas-un, 'anehudilh'ai-un, nebulh hódutulhzuk-un cha, 'ut'en howa whúlna'-i cha. Lhts'itoh-un cha, soo ts'úhooni-un, 'et cha.

⁶ Lubeshi ch'a khuts'udlí-un, be t'oonudzun-i, khun lhuts'onúsch'e-un, 'uyoonne ts'un ts'inzoo-un, 'i cha, 'ink'ez Ndoni be ts'ukhuna-un cha, 'et ts'ih'un un'a be nék'ets'intsi'-i, 'et cha.

⁷ Khuni be 'alha 'unt'oh-i be yats'ulhduk-un, Yak'usda ye ulhtus-i, 'i be ts'ut'en-un, be lhts'ugan-i, 'i ts'ut'i whe ts'ih'un un'a 'et wheni lhalhch'az ts'e nela be nuts'úle-un. Whuz un'a Yak'usda ba ne'út'enne ts'inli.

⁸ Ndet la buba uzdíztí' k'us buba lhts'udfí'ti, 'ink'ez ndet la hoontsi' k'un'a neghu yahalhduk k'us hoonzoo k'un'a neghu yahalhduk, 'ink'ez dune uzna'ah nehutni, ts'ih'un un'a khuni be 'uts'utni 'et hoonts'i.

⁹ Dahoont'oh whu la dune t'enehunúszun huninzun, 'et hoonts'i ts'iyanne t'enenínzun. Nts'en'a la hukw'é daztitsah le'ts'int'oh 'et hoonts'i dáhooja la, 'et whulh ts'úkhuna. Nehutuzilhghelh hukw'un'a nehoolhtsas de, 'et hoonts'i whulh ts'úkhuna.

¹⁰ Dats'ínt'oh whu la ts'odi ts'inli 'et hoonts'i nedzi be ts'uhóont'i'. Dats'ínt'oh whu la tets'ul'en 'et hoonts'i ndai la ts'ih'un hiye hoonzoo 'oot'e'-i, 'i lhane gha ts'ú'aih. Dáhoont'oh whe ndai la hoonli be tét's'ul'en 'ink'ez lhst'ít'i' 'et hoonts'i ts'iyaitsuk ts'ut'i. 'Et ndi ts'iyai 'i be whunóhuznilhtan Yak'usda ba ne'út'enne 'uts'int'oh.

Ndai la Yak'usda ooba tsun unli-i, 'i oot'aóohnalh junih

¹¹ Nohni Corinth whut'enne ts'et whucho nohuzdáni'. Nohni nohts'un nedzi unzoo cho ts'úlhtsi.

¹² 'Aw wheni neghá iloh k'oh náht'i'. Nts'en'a nets'un daht'oh-un, 'et whuz un'a aht'oh.

¹³ Ts'oodunne ahli hukw'un'a nohbulh yásduk. Nts'en'a la nohts'un 'úts'int'oh, nohni cha 'et whuz un'a nets'un óoht'e'.

¹⁴ Mbene la ooba 'alha lhe'hoot'ohne, 'enne but's'ú nedohdilh junih. Nts'en'a suba ts'ih'un un'a ne'ut'en-un 'ink'ez ts'ih'un 'un'a nulhe'ust'en-un, 'en 'aw lhulh 'uhoot'en aít'oh. 'Aw whuz un'a 'uhót'e' aít'oh! Nts'en'a hoot'en usda-un 'ink'ez tsalhgus yo usda-un bulh, lhzih hooke'?

¹⁵ Nts'en'a suba Christ, 'en Beliar 'en bulh 'ilhoh 'uhoot'e'? 'Et nts'en'a suba ooba 'alha' hoont'oh-un 'ink'ez ooba 'alha lhe'hóot'oh-un, bube 'ut'en k'oh lhgha 'úwhutat'elh?

¹⁶ Nts'en'a suba Yak'usda oolugliz whucho 'ink'ez 'ants'i 'uk'eltsi bulh lhgha' tit'elh? Soo cho whunulh'en Yak'usda whe khúna-un, 'en oolugliz whucho ahli. 'Et whuz un'a Yak'usda ndutni, "Budzi yo 'ust'oh 'ink'ez butunusya.

BuYak'usda tisdleh 'ink'ez 'enne sdune'ne hutileh."

¹⁷ 'Inka neMoodihti nets'u náhizya whe ndutni, "Nohni 'enne butoh ts'u hanáhdilh 'ink'ez buch'oh aht'oh.

Ndai la tsun unli-i, 'i oot'aóohnalh junih,

'et de nohitáschulh.

¹⁸ 'Et Si nohBá tisdleh,

'et nohni sye'ke 'ink'ez stse'ke tihleh.
NeMoodihti ts'iyantsuk whe ulhtus-un, 'en 'utni.”

7

¹ Ook'esi'ne soo zúlhts'ai, ndi yé nets'u nahizya-i, 'i neghun hoonli. 'Et huwa neyust'e 'ink'ez neyughi 'i ndai la lubeshi be dutsun sulí', 'i ts'iyawh buna'ts'oolhdeh. Yak'usda 'en bé uznuljut. Ndi bé uznuljut-un huwa 'et 'i be ndi lubeshi ooghu hooloh-un, soo ts'ih'un un'a lhats'ódooleh.

'Aw 'ilhone hoonts'i dach'e núlhe'ts'ust'en

² Nohni nohdzi neba oodáha' dahtih. 'Aw 'ilhone hoonts'i dach'e núlhe'ts'ust'en. 'Aw 'ilhone hoonts'i ninta lhe'ts'us'i. 'Aw 'ilhoghun hoonts'i gha halhe'ts'undunist'a.

³ 'Aw nohk'ehos'alh hukwa iloh 'udusnih. 'Oh da' nohdásni' nedzi yo ahli whe nohbulh yáts'itadlah k'us nohbulh ts'ukhutinah.

⁴ Tube cho 'aw whelhusaz whe 'et huwun nohbulh yátisduk. Tube cho nohdústi' whe nohghu yasduk. Bé k'enaznit'ah-i sdzi dizbun. Hoontsi'-i sk'uz nín'ti 'et hoonts'i tube cho be ts'úhoont'i'-i sdzi dizbun.

⁵ Soo ts'ih'un un'a whunulh'en, Macedonia yun k'ut néznindil, ts'iyaitsuk be nech'a tuza néwhut'en. 'Et whulohne neghun lhdulhyo 'uhudutni. Ts'iyantsuk whe uznuljut, 'et huwa 'aw nats'oolyis te ait'oh.

⁶ 'Et hoonts'i Yak'usda budzi undudane ts'iyawh k'ena'bunin'a. 'Et Titus neghu ninya whe, 'et whe wheni cha k'enánenin'a.

⁷ 'Aw 'et huwa za iloh. Nohni ts'iyawh sk'énihtai 'et whe la sk'elh'o neónah'ai, 'ink'ez sk'enaih ahli. 'Et whuz un'a tube ncha-i be si ba hukw'úne' tiht'en hukwa' nahzun. Titus ts'iyawh 'et hukw'un nebulh náhoolnuk, 'et whe 'on nus whunúsni sulí'.

⁸ Soo cho nulh'en, ndi 'udustl'us nohts'o tl'as'ai 'et huwun ts'odi ahli ínle'. 'Aw whuts'ulh dusni 'et hoonts'i sdzi únduda whe 'uk'úususúgz. 'Et hoonts'i 'aw sdzi lhúndidowh. T'éoonúszun ndi 'udustl'us be nohdzi dún-tida', 'et hoonts'i 'atsulyaz huba za nohdzi unduntida'.

⁹ 'Et 'andit 'awet whunúsní. Ts'odi ahli 'aw 'et huwa iloh whunúsníh. Ndi ts'odi gha nohdzi k'oh na'ahla 'et huwa whunúsníh. Yak'usda hukwa' nínzun k'un'a ts'odi ahli ínle' 'et huwa. 'Et huwun ts'odi ahli hoonliyaz huwun wheni negha nitálhowháh'al.

¹⁰ Yak'usda hukwa' nínzun k'un'a ts'odi ts'inli de, 'et lht'anaznoodilh uzdoojih ha, whuz un'a 'aw nedzi ún-dooda' ait'oh 'et huwa. 'Et hoonts'i ndi yun k'ut ts'odi, 'i be yats'adlah.

¹¹ Howu nuní nuhzut, Yak'usda hukwa' nínzun k'un'a ts'odi ahli ínle'. 'Et dahooja la ts'iyawh 'a cho ndutihnelh hukwa' nahzun. Yak'usda 'en ts'uk'eke dutihnelh hukwa' nahzun. 'Et nohba dzoh whuzdli'. 'Et huwun whenulhjut léah'toh, 'et whe sk'enihtai. Tube cho ts'ih'un nenaó-tah'alh hukwa' nahzun. Nohba dzoh 'uhoont'oh-un, 'et cha ts'iyawh. 'Et whe ndúwhulcho whe lubeshi nohghu hooloh sulí'.

¹² Ndi 'udustl'us nohts'ó k'ésguz-i, mbe la ninta' ant'en-un 'ink'ez mbe bulh ninta' ant'en-un 'aw 'enne bugha iloh nohts'ó k'eísguz. 'Et hoonts'i Yak'usda nalh ts'ih'un un'a whunoh uznulhtun, 'et huwa nohts'ó k'eisguz.

Titus nedani'-un tube hoonúst'i'

¹³ 'Et whu la gha ts'e k'enániht'a. 'Et 'i be za wheni cha k'enáznit'a. 'Et 'on 'un cha, Titus ooyughi nohni nohgha 'et whe 'andidi nasdli' lé'uja. 'Et huwa 'on nus tube cho ts'onílhni.

¹⁴ 'Et nts'oh tula Titus ts'un nohé'oonust'e' whe za nohghu yasduk-un, 'aw 'et hukwayá lhusdloh. 'Et k'us ndi khuni be 'alha' 'unt'oh-i be yats'ulhduk-i, 'i be za nohbúlh yats'ulhduk. 'Ink'ez 'et whuz un'a za nts'oh tula Titus

ts'un nohé'oonust'e' whe za nohghu yasduk-un, 'et cha 'alha' hoont'oh whe Titus nahoon'ai.

¹⁵ 'Et whunalnih nts'en'a la khuni k'une' aht'en. 'Et whuz un'a nohyust'e dutlut 'ink'ez nohba wheóonujut whe n'az de nohts'óyalh whe nulh'en. 'Et whe 'on nus nohk'esi' suli'.

¹⁶ 'Et ts'iyantsuk whe ne'aht'en ts'ih'un un'a ne'aht'en, 'et huwa 'i be tube cho whunúsnih.

8

Ts'iyaitsuk ndai la ilh'en-i, 'i 'uk'enus hoonzoo k'un'a 'uhóonla

¹ 'Et 'awet sulhutsinke unline, 'et 'awet Macedonia yun k'ut Yak'usda ba 'ilhunaoodúlhne, nts'en'a la Yak'usda ye unzoo-i 'et butl'a hóolts'ut, 'et huwun ts'iyawh 'et t'ewhutihzeh hukwa' uzninzun.

² Tube te'hil'en-un whutoh 'et hoont'i tube cho huhóont'i'. 'Ink'ez tehel'en 'et hoonts'i bula hoonli whe 'onghohne bula' huja.

³ 'Ink'ez cha dahínt'oh whe dáwhultsuk-un bugha húwhunle, 'et hoonts'i 'et 'on nus 'uwhultsuk-un, 'et za bugha' hutilelh, whuz un'a hukwa' huninzun 'ink'ez 'et whuz un'a nduhuja. 'Et t'ewhuniszin 'et ts'ih'un un'a 'uhoont'oh.

⁴ Ndi ye unzoo-i, 'et Macedonia whut'enne butl'a hón'ai 'et whe Yak'usda ooch'e'ne lhulh 'uhint'oh hukw'un'a whe bula hutinelh. 'Et hukwa soo cho nehoodulhkut 'et ts'iyawh Yak'usda ooch'e'ne buba ts'uyílhchoot.

⁵ 'Et ndahúja, 'aw hukwa tse lhts'uhoolih k'un'a une-hínla. 'Udechoo dich'oh Yak'usda gha' hududulya. 'Et 'ink'ez Yak'usda hukwa' ninzun k'un'a negha' hududulya.

⁶ 'Et 'inka Titus khuni ulhtus-i be uzdáni', ndi ye unzoo-i nohni 'udechoo nohbulh whe yudilh'en, 'et ts'iyawh lhaóodooleh huba' hoont'oh.

⁷ Ts'iyaitsuk ndai la ilh'en-i, 'i 'uk'enus hoonzoo k'un'a 'uhóonla. Be 'alha' hoont'oh-i, 'i be, 'ink'ez nohghuni cha. Be t'éoonudzun-i, 'i cha. 'A cho ndutihnelh-un, 'et cha. 'Et be nek'ehtsi'-i, 'i cha. 'I ts'iyawh 'uk'enus hoonzoo hukw'un'a 'uhóonla. 'Et whuz un'a ndi ye unzoo-i, 'i be hoonzoo whuzúlhtsi.

Christ 'en k'un'a 'uts'oot'en

⁸ 'Aw 'et ndahneh nohdusni iloh. 'Et hoonts'i nts'en'a la 'uyoonne 'enne 'a cho 'uhudutinelh-un, 'ink'ez be nék'ehtsi'-i whunéuntalhtun, 'et whuz un'a 'unohdusni.

⁹ NeMoodihti Sizi Gri, 'en ye unzoo-i ooghu t'eeonáhzun 'et huwa. Nts'en'a la dalcho-i be la hoonzoo' 'unt'oh, 'et hoonts'i nohni nohba tel'en suli'. 'Et whe ndai la ye tel'en-i, 'i nohni be hoonzoo' 'oohneh.

¹⁰ Ndi daja nuszun la 'et ts'ih'un nohdutasnelh, 'et 'uk'enus nohba hootázoo'. Nada' nohni hukwa' nahzun 'ink'ez hoonáht'i' whe whe'daht'en, 'et 'awhuz tilah 'et ndaht'en.

¹¹ 'Et 'andit lhaóodoohleh huba' hoont'oh. 'Et nts'en'a la noheni lhadáhla, whuz un'a lhaóodoohleh.

¹² 'Et soo cho whunulh'en, 'et dune dudeni lhaídinla whe sooneya daltsuk huwa íta'alh, 'i 'aw 'et soo 'últsuk whe 'unt'oh. N dai la huwa íta'alh-i 'on 'unyaz huwa íta'alh hukwa' ninzun hoonts'i, 'aw 'ooneh ait'oh-un, 'et soo' hoont'oh.

¹³ 'Et 'aw nohni nohba howa whulna' 'ink'ez 'onghunne 'aw hoonliyaz lhe'hust'en, 'et 'uwhudúsní.

¹⁴ 'Et k'us ts'iyanne ba lhgha' hot'e'. 'Et whuz un'a nohni lhai aht'i te, ndunne lhe'ít'ihne, 'enne whuloh bughah'aih. 'Et whuz un'a lhla ts'oot'en huba' hoont'oh.

¹⁵ 'Et whuz un'a whutso da' 'uk'ehóoguz whe ndutni, “'Et ndun mbe la k'us lhai ílhchoot-un, 'en 'aw ch'uditízkát-i hoonts'i lhit'i, 'ink'ez ndun mbe la hukw'e-i ílhchoot-un, 'aw hoonliyaz ye ndunidzit-i hónloh.”

Yun k'ut Judea ts'e Christ ooch'e'ne, 'enne buba sooneya lhnats'ootá'alh

¹⁶ Yak'usda ts'un musi ts'utni. 'En 'uja Titus ba hoolhtus whulhtsi, 'et whe soo cho nohla tit'elh 'et whuz un'a hukwa' ninzun.

¹⁷ 'Aw neghuni ulhtus-i ilhchoot 'aw 'et za iloh huwa, 'et dich'oh hukwa' ninzun huwa nohts'ú whinya.

¹⁸ 'Ink'ez 'uyoon neulhutsin, mbe la khuni unzoo-i be yalhduk-un, 'et huwa Yak'usda ba 'ilhunaoodúlhne, 'enne ts'iyawh hiba oodílhti'. 'En cha Titus bulh whuz nohts'ú whe buts'alh'a'.

¹⁹ 'Aw 'et za iloh, ndun 'en Yak'usda ba 'ilhunaoodúlhne neba 'utahahúyalhti nebulh tí'us 'ink'ez nela' tit'elh whuba. 'Et whuz un'a ndi 'ut'en unzoo-i 'onghohne buba ne'ut'enne ts'inli. 'I be neMoodihti dich'oh ye dizti'-i t'ehinoozeh. 'Ink'ez 'i be la noheni lhadint'oh t'ets'onózin.

²⁰ Ndi huwant'ai-i whutaztilelh-i 'aw ooka nek'éholts'i junih. 'Et whuch'a ne'ts'ut'en.

²¹ 'Et neMoodihti nalh 'ink'ez ts'iyanne cha nalh soo ts'ih'un un'a 'uts'otilelh.

²² 'Ink'ez neulhutsin, 'en cha, 'enne bubulh whe ts'alh'a'. Ndun lhat whe ts'oolhdzai 'et whe t'ets'onínzun 'ahoolhyiz huba sulh'i tube cho 'et ndutínelh huba. 'En za nohbulh oodzi hoonli whe nohni 'a cho nohts'utíyalh hukwa' ninzun.

²³ 'Et mbe la Titus há' 'oodulhkutne, 'en ts'úditni-un, nohni nohba sulh 'ut'en'un 'unt'oh, budóhni. 'Et mbene la neulhutsinke há' 'oodulhkutne, 'enne Yak'usda ba 'ilhunaoodúlhne khuni buba na'áne 'ink'ez Christ ye dizti'ne 'uhint'oh, budóhni.

²⁴ 'Et 'inka Yak'usda ba 'ilhunaoodúlhne bunalh mbene la nohts'oodzilne, nts'en'a la be nek'ets'intsi'-i aht'i, 'ink'ez nts'en'a la nohba ts'odilhti'-un, 'et ts'iyawh bunalh'ts'et haootihlelh.

9

Lhadóht'e' ndi sooneya huwa tih'alh-un

¹ 'Et 'awet Yak'usda ooch'e'ne bula tihnelh, 'aw 'uyoo khuni nohts'o k'eoosges huba lhe'hoot'oh.

² 'Et ndutíhnelh hukwa' nahzun t'eoonuszun. 'Et huwa ndunne Macedonia whut'enne ts'un nohdústi' whe nohghu yasduk. Achaia yun k'ut nohwhenghoh whut'enne ndet la lhahódutileh-un, 'et nada' lhahódinla budásni' 'et huwa. 'A cho 'uwhutánelh hukwa' nahzun 'et t'éoonúszun. 'Et huwa nohni nohgha ndunne Macedonia whut'enne k'us lhane sooneya howa húti'alh 'et huhóost'et.

³ 'Ink'ez nts'en'a la be nóhdusti'-i, 'i 'aw howu t'eduzoosnih ait'oh, 'et huwa neulhutsinke nohts'un whebis'a'. 'Et whutso da' nohdúсни, 'inka nohzooneya be lhadóht'e'.

⁴ 'Et whulohne Macedonia whut'enne, khun la sulh hútooya', 'et nohni 'aw lhalhduzahne de, nts'en'a la be nóhdusti'-i, 'i wheni ookwaya uztileh. 'Ink'ez nohni, 'et do', nohba dáhoont'oh?

⁵ 'Et ndunúszun whe neulhutsinke 'uda' cho stso nohts'ó toodilh ubudúсни. 'Et hoonáht'i' whe howa tíh'alh, 'et de la k'udada huwa tih'alh-i lhahídooleh. 'Et whuz un'a ndi huwa tít'alh-i, hoonáht'i' whe huwa tíh'alh, 'et 'aw soo 'a cho 'et dahneh nohts'udóne' ait'oh.

Hoonáht'i' whe ndi sooneya huwa óoh'alh. Whuz un'a Yak'usda nohts'o hukwa' ninzun

⁶ 'Et diz un'a nja dúhoont'oh, mbe la ntsool-i 'anuleh-un, 'en ntsool-i hantilelh. 'Ink'ez mbe la lhai 'ananla-un, 'en k'at le lhai hántilelh.

⁷ 'Ilhone hinli whe ndai la dudzi be hukwa' huninzun huwa híta'alh, 'et 'ultsuk-i huwa hoo'alh. 'Aw 'et dantsi' be iloh k'us whuz hinillht'i huwa iloh. 'Et huwa mbe la hoont'i' whe huwa 'á'aih-un, 'en Yak'usda yuk'entsi'.

⁸ Yak'usda soo 'últus whe ndai la ye unzoo-i, 'i 'on nus 'ultsuk-i negha nántikulh. 'Et whe ndai la be ndunahdzit-i, 'i 'on 'un lhai tiht'elh. 'Et 'ut'en unzoo-i 'ulh'en-i, ts'iyaitsuk nohanus 'uniltsuk-i, 'i nohtl'anátikulh.

⁹ 'Et khuni 'uk'eguz-i 'et ndutni,
“Ndulcho whe dune la 'uja, tel'enne,
'enne cha bula 'uja.

Ye ts'ih'un un'a 'unt'oh-i, 'ilhiz wheni 'unt'oh.”

¹⁰ 'Et mbe la nohgha íyunle-un, 'en 'on nus lhai úncha nohghale. 'Et whe la nohe'ut'en ts'ih'un un'a 'unt'oh-i, 'i 'on nus lhai tileh.

¹¹ 'Et ndúwhulcho whe soo dah'a 'et whe ndet whe la lhts'u nahzoo-un, 'i be 'onghohne butsun nohla hoonli. 'Et whe Yak'usda musi ts'utni.

¹² 'Et dahoont'oh huwa nohsooneya gha noh'e'ut'en be ne'ut'enne ahli, 'et whe Yak'usda ooch'e' unline huye ndunidzit-i buba soo' yunoltsuk. 'I gha la lhane Yak'usda ts'un tube cho musi ts'utni.

¹³ 'Ink'ez ndet whe la 'uyoonne noh'e'ut'en k'oh whe whubuntalhtun, 'i be, 'et ndúwhulcho whe 'onghohne Yak'usda 'on nus buba whudálhti'. Christ ooghuni unzoo-i daja dahni-un, 'et za hukw'úne' aht'en. 'Et huwa nohla hoonli whe Jerusalem whut'enne, 'enne bula aht'en, 'ink'ez n'un whut'enne, 'enne cha bula ahja.

¹⁴ Yak'usda ye unzoo-i, hóont'i' whe nohyé dan'ai-i, 'et huwa nohk'e ni hinli 'ink'ez nohba tenahududli.

¹⁵ Ndi Yak'usda 'ants'i negha óonin'ai-un, unzoo k'et, 'aw uzdooni' ait'oh. 'Inka tube cho musi ts'utni.

10

Ndai la be lhts'ugan-i, 'aw ndi yun k'ut whuts'u haínzut-i, 'i iloh 'unt'oh

¹ 'Et 'awet Si Paul nohghu tédusdli. Nts'en'a la Christ ye yo 'ududaldzin-i, 'ink'ez yé soo ne'ust'en-i, 'i be' dusni.

Nts'en'a la dast'oh whe nohtoh susda' da', 'aw lhoojoh-un lhúsdloh. 'Et hoonts'i lhe'hutni, nohch'oh 'ust'oh te, 'et nohéelhoosjoh.

² 'Et nts'en'a la neyust'e whuts'u nint'i hukw'un'a, 'et whuz un'a za 'uts'ut'en huninzun. 'Et nohtoh ndunt'ohne, wheóonujut whe bubut nenátisdalh. 'Et huwa nohts'u te'dusdli ndet nohbulh 'ust'oh de, 'aw nohts'un lhootásjoh hukwa lhe'núszun whulohne za buts'un lhootásjoh.

³ 'Et ndi yun k'ut uzdilhts'i-un, neyust'e whuts'u nint'i whuz un'a iloh nuts'íya.

⁴ Nulh'en ndai la be lhts'ugan-i, 'aw ndi yun k'ut whuts'u haínzut-i, 'i iloh 'unt'oh. 'Et Yak'usda be ts'ílhtus-i, 'i be lhts'ugan-i 'unt'oh. 'Et whe ndai la be néch'az whuditni-i, 'i ts'iyawh náninizyuz.

⁵ Ndet la lhtoh 'alghoh howa yahalhduk-un, 'i cha ts'iyawh hooloh whé nilhtsi. Ndai la Yak'usda ye whunih-i, 'i cha huyando 'oot'e' hukwa' hut'en, 'i cha ts'iyawh hooloh yutilhtselh. 'Ink'ez daja huninzun-un, 'et cha nahuhootálhchulh, 'et whe Christ hik'oh ts'e nuni hunoozut.

⁶ 'Et 'awet ndai la ts'iyantsuk hukw'u ne'zaht'en de, 'et de mbene la hukw'ú nulhe'it'elne, wheni 'enne ts'iyantsuk whe dzoh notideh-un bugha ts'óta'alh.

Wheni cha Christ ooch'e'ne 'uts'int'oh

⁷ Hadi' njan 'et nohba dáhoont'oh? Ndet hooh'en, 'et za eh whunulh'en? Mbene la Christ ooch'e'ne na'dunúdzunne, dáhoont'oh whe Christ ooch'e'ne 'uhint'oh, 'et whuz un'a za, wheni cha Christ ooch'e'ne 'uts'int'oh. 'Et cha soo cho howu nuní hunoozut!

⁸ 'Et neMoodihti dune an ndo 'uts'int'oh-un negha óonin'ai, 'i be ulhtus nohuztilhtselh, 'aw musai tihleh k'un'a iloh unohts'uleh. Ndet la negha óonin'ai-un, óont'e' be howu yasduk, 'et 'aw hukwa yálhusdloh.

⁹ Njan ndunóh dusni-un, 'aw 'et whe nohwhe'oonusjoot iloh whe' dusni.

¹⁰ Njan 'et huwa ndiz un'a nja dudúsni, whulohne hutni, “Ndi Paul 'udustl'us 'uk'uneyuzguz-i tube be óonujut 'ink'ez ulhtus. 'Et hoonts'i netoh usda te, ooyust'e tetsun 'ink'ez ndai la ye yalhduk-i 'ants'i 'unt'oh,” hutni.

¹¹ 'Et hoonts'i mbe la 'et ndiz un'a howu yalhdukne, soo cho howu nihotan, ndi ne-e'dustl'us, 'i be nts'en'a la neghuni daja ni, 'et nkede la wheni nohtoh 'uts'int'oh de, whuz un'a uztit'elh.

Ndai 'ut'en negha ínin'ai, 'i za 'uts'oolh'en huba' hoont'oh

¹² 'Et whulohne didutch'oh ts'ih'un dune na'hududútni. 'Et huwa 'aw wheni ndúlhts'udoosih. Didutch'oh dutoh dahínt'oh la 'et 'enne buk'un'a nulhé'ts'oost'en. 'Et hoonts'i mbene la didutch'oh dutoh duba na'udzoo'ne, 'et ndunt'ohne 'aw huwhunih iloh whe' hint'oh.

¹³ 'Et wheni ndai la 'ut'en Yak'usda neba yoozi-i, 'i ts'uhóont'i' whe howu yats'ulhduk. 'Et ndi 'ut'en neba yoozi-i, nohni soo nohbulh 'utni. 'Et 'uyoo 'ut'en ooghu yats'oolhduk huba lhe'hóot'oh.

¹⁴ 'Et ndet whuts'un neba hoozi-un, 'et whan 'un ha' ts'oot'en ait'oh. 'Et huwa nohni cha Christ ooghuni unzoo-i, 'i bulh nohghuznindil.

¹⁵ 'Ink'ez 'uyoonne dune Yak'usda 'ut'en buba yoozi-i 'aw 'uts'óont'e' whe ooghu yats'oolhduk ait'oh. 'Et nkede 'uwhutánelh whe nohba 'alha' 'unt'oh-i, 'on nus 'ulcho nohba tileh, 'et de wheni cha nohtoh 'on nus nohba ts'incha tileh. Ndai la 'ut'en neba yoozi-i 'et whe nohni nohba ts'incha tileh.

¹⁶ 'Et whe la nohan 'awh ho khuni unzoo-i be yats'oolhduk. 'Ink'ez 'uyoonne 'ut'en buba yoozi-i 'et cha 'aw 'uts'óont'e' be 'oh ho yats'oolhduk ait'oh.

¹⁷ 'Et hoonts'i mbene la 'ududálti'ne, 'enne neMoodihti, 'en be 'ududólti' huba' hoont'oh.

¹⁸ 'Et mbe la dich'oh duba na'hoodudzi, 'et ndunt'ohne, 'enne 'aw soo huyulh nelhuhoo'al inle'ne. Mbe la neMoodihti yoozi-un, 'en za 'ódzilh huba' hoont'oh.

11

Paul bughu ni unli

¹ Ndi khuni 'ants'i 'oh be neyasduk nuhzun la, 'et huwa 'atsulyaz nducha 'on 'unle sgha óonah'aih. 'Ink'ez 'alha 'i be whuz un'a soo zúlhts'ai.

² 'Et Yak'usda be 'oonih, 'i be si cha nohba 'ooznih. Nohba nahizúsyá 'ilhoghun dune ooghu tihdalh, Christ 'en 'unt'oh. Nohni sak'usda nohtsun hoolohne le'aht'oh whe Christ gha nóhnusdla.

³ 'Et hoonts'i 'oh da' nyoo tl'ughus ye 'uts'un uninzun-i, 'i be nts'en'a la Eve yunan'a, 'et whenuzjut nohni cha 'et whuz un'a noheni ninta' itálh'elh. 'Et ndúhooja de, 'et de noheni Christ ts'un 'aw 'ilho oole' ait'oh.

⁴ 'Ink'ez lhe'ahja nulh'en, 'ilhoghun dune nohghu ninya whe 'uyoon Sizi ghun nohbulh yalhduk, 'aw 'en whuz un'a Sizi nohyulh yalhts'ilhdih. K'us 'uyoo 'uyughi úlhchoot de, 'aw wheni neghá iloh úlhchoot. K'us 'uyoo khuni unzoo-i úlhchoot de, 'aw wheni neghá iloh úlhchoot. 'Et 'alha' hoont'oh nahzún eh?

Whel'a' na'dudil'ine

⁵ 'Ink'ez ndunne whel'a' nchane, 'aw buba nyo lhe'ust'oh na'dunusdzun.

⁶ 'Et yasduk-un t'éoonuzúszun 'et hoonts'i lhat-un t'éoonuszun whe 'ust'oh. 'Ink'ez ts'iyantsuk t'éoonóhzun nohzúsi.

⁷ Yak'usda ooghuni unzoo-i 'aw 'uk'elha iloh bé nohbulh yasduk. Te'duduz'en 'et whe 'i be nchane tihle. 'I be lubeshi úschoot nahzun eh?

⁸ 'Uyoonne Yak'usda ba 'ilhozdilne 'enne buzooneya sba 'uk'elha hohoolh'i. 'Et hoonts'i bughi ndunust'ih le'ust'en, 'et nohni nohba ne'úst'en whutoh.

⁹ 'Oh da' nohtoh susda whe hoonliyaz be ts'uwhuzdoh-i, 'et hoonts'i 'aw nohts'u de' lhuzusnih. 'Et sulhutsinke Macedonia ts'e hahándil whe ts'iyaitsuk be sla' hit'en. 'Et huwa nohts'u de' dusni-un whuch'a' duduzdzun. 'Et whuz un'a za ndutist'elh nduwhulyiz whe.

¹⁰ Christ khuni yé 'alha' 'unt'oh-i, 'i be dúsbn. 'Et huwa njan Achaia yun k'ut ndulcho whe ndai la bé oonust'e'-i, 'aw 'etsul 'udósnih ait'oh.

¹¹ Di ha nja dudúsní? 'Aw nohk'elhúsi' nahzún tilah? 'Et hoonts'i Yak'usda t'éoonínzun.

¹² Ndai la 'ut'en 'us'en-i, 'i k'elha nohts'u dé' doosni' ait'oh, whuz un'a za 'et ndutíst'elh. 'Et whe la nyoonne wheni nek'un'a huhóolhdzih hukwa' hut'enne 'ink'ez 'óont'e' be howu yahulhduk de, 'et soo 'etsul 'ahudutánelh ubutiselh.

¹³ 'Et ndunt'ohne 'aw ts'ih'un whel'a'ne iloh 'uhint'oh. Dich'oh dude 'ut'en k'oh hukw'un'a 'uyoonne nahuna'ah. Christ whel'a'ne buk'un'a na'hududil'i.

¹⁴ Khun te nohba hooncha oole' junih! Satan 'en lizas be hoot'en-un na'dudil'i 'et huwa.

¹⁵ 'Et huwa mbene la yula 'ut'enne, 'enne dich'oh mbene la ts'ih'un un'a ne'út'enne na'hududil'i. 'Et hoonts'i 'aw lhuhóocha-un 'uhoont'oh. 'Et ndut'enne dich'oh bube 'ut'en k'oh hukw'un'a buba k'elha whatáleh!

Si whusni-un usdli noohzin junih

¹⁶ 'Et doo cha za nohdusni, 'aw dune whusni-un 'unt'oh sonózin junih. 'Et hoonts'i whuz un'a za 'unahzun de, whute, whusni k'un'a nesúnulhti 'et whe hoont'un-unyaz 'óont'e' be yatisduk.

¹⁷ Daja nohdusni-un, 'aw neMoodihti yalhduk hukw'un'a iloh si yasduk. 'Ants'i whusnine k'un'a 'unohdusni. Sdzi hoonli whe óont'e' sghu diz'ai.

¹⁸ Lhane ooyust'e ts'u nín't'ine hukw'un'a 'óont'e' be yahalhduk. 'Et si cha whuz un'a óont'e' be 'et yatisduk.

¹⁹ Noheni hoonli 'et hoonts'i ndunne dune 'aw lhe'hoot'oh k'un'a dune unline nohtoh hudilhts'i, 'et hoonts'i 'aw nohba dalhúhoot'oh.

²⁰ Lhe'aht'en, 'ilhoghun nohtoh usda whe de 'ustl'enne nohulhtsi, k'us 'ilhoghun nohúlhgoooh, k'us 'ilhoghun ndai la aht'i-i nohghu yílhchoot, k'us 'ilhoghun nohtoh ncha na'dudulhtsi, k'us 'ilhoghun nohóonúkat, 'et ndúwhulcho nohba dalhúhoot'oh.

²¹ Hukwaya usdli whe nohbulh yatisduk. 'Oh da' nohtoh úzdilhts'i da' 'ants'i tets'utsun lé'ts'int'oh. 'Et hoonts'i mbe la njan huwun lhoojoh-un, 'en ook'un'a, whuz un'a si cha lhóosjoh whe yatisduk.

Christ 'en ba dzoh nususzut-un

²² N dunne Hebrew bughuni yalhdukne na'hududútni, 'et si cha 'ilhoghun 'ust'oh. Israel whudune'ne na'hududutni, 'et si cha 'ilhoghun 'ust'oh. Abraham oots'u haíndene na'hududútni, 'et si cha 'ilhoghun 'ust'oh.

²³ N dunne Christ ba ne'ut'enne eh 'uhint'oh? 'Ants'i seni hooloh hukw'un'a yasduk, 'et hoonts'i si 'on nus 'ust'oh. Si 'on nus 'ut'en buba nus 'ultus 'i be 'ust'en. 'On nus lhat suhólhtsus k'et 'aw uzdooni' ait'oh. 'On nus lhat sch'az dá'dan'a', 'ink'ez k'us lhat-un whe 'ankw'us dasúsai.

²⁴ Nyoonne Lizwifne 'alghoh kwulat sts'o holhtsus. 'Ilhoh suhoolhtsas totsuk, tat whunizyat 'on 'at 'ilho hooloh stsé'hulhtsus.

²⁵ Tat tut'oh be suholht'o. 'Ilhoh tse be sozoolhghelhel hukwa' sahalh'en. Tat ts'i sulh nádizghuz. 'Ilhoh ya too' k'ut lhulcho nusúsdlat, 'ilhe 'úlhdzis 'ink'ez 'ilhudzin.

²⁶ 'Ahoohyiz lhen ts'u kédizsulh. 'Et 'ukoh cha tube sba whe whunujut. 'Undunut'íne 'enne buts'un sba howa óodli-un. Sulh didohne, 'enne hoonts'i, buts'u tse hoosli.

'Udun yun k'ut whut'enne, 'enne cha butsu tse hoosdli. Keyoh susda-un, 'et hoontsi sba howa 'óodli. Dune hooloh-un susda de, 'et hoontsi sba howa 'óodli. Ya too k'ut 'et cha sba howa 'óodli. 'Ink'ez mbene la sulh didowh na'dudil'íne, 'enne butoh cha sba howa 'óodli.

²⁷ 'Ut'en ulhtus-i be 'ust'en. 'Et huwa whuloh te tube nenúsi. Lhat 'aw lhústoh. Lhat sye'últs'ilh 'ink'ez ta'óosda. Lhat-un whe sóo hoosnih, k'us lhat hukw'uz yo nusúsyá dzoh 'et dune usdli whe.

²⁸ 'Aw 'et za iloh, nts'en'a la Yak'usda ba 'ilhunaoodúl-hne bughusdli, 'et whe 'ants'i dutuszas le'ust'oh.

²⁹ 'Aw t'eoonuzáhzun eh 'ilhoghun oodzi tetsun suli' de, si cha sdzi tetsun llih. 'Ink'ez mbe la nebulh dune 'onghohne lubeshi be nalts'uk le'ut'ihne 'et huwun huzúske 'ink'ez 'ants'i dusk'un le'ust'oh.

³⁰ Hoonli huwun ootást'e' de, 'et ndet la dast'oh whe tesun, 'et la whé 'ost'e'.

³¹ Yak'usda, Sizi Gri 'en neMoodihti ooBá, 'en za 'ilhiz wheni uzdílhiti', 'en t'eoonínzun 'aw lhozusts'it.

³² 'Et lerwe Aretas huyulhni-un, 'en ookeyoh Damascus huwhútni, 'et humoodih-un dune, 'en setálhchulh hukwa' ninzun.

³³ 'Et hoontsi sih ghun dadint'az k'et, 'et chalhial cho be súhalhti. 'Ink'ez nanásahalhlukw. 'Et whe oola k'éhanasja.

12

Yak'usda dune yunalhts'et hahón'ai-un

¹ 'Alha ndi 'ududíti' khuni be yasduk-un, 'aw sba lhe'hóozoo' whe' dusnih. Ndet la neMoodihti bengahun newhúkat-un 'ink'ez ba be hóodilts'ih-i, 'i ghun nohbulh yátisduk hukwa' nuszun.

² 'Ilhoghun Christ uniyalh-un, 'en t'enuszun. 'Et ndun 'oh da' whunizyat 'on 'at dit yus k'ut inle' whe 'en whulh tat-un yak'uz 'et 'ants'i khun be' dúzgooh le'uja.

Ooyust'e bulh k'us ooyit, 'aw si t'éoonuzúszun, Yak'usda 'en t'éoonínzun.

³ 'Et ndun 'en t'enuszun. Ooyust'e bulh k'us ooyit, 'aw si t'éoonuzúszun, Yak'usda 'en t'éoonínzun.

Yak'usda 'unt'oh whe wheni ts'iyai-i be k'enáneni'oh

⁴ K'us hoonzoo-un neltí lé'uja, 'et 'ants'i khun be' dúz-goo hukw'un'a 'unt'oh. 'Et whuts'un ndai la khuni 'aw ye yátooldhdi ait'oh, 'et whudánts'o. 'Aw ye yátilhduk-un yutl'alhúwhus'ai 'et huwa.

⁵ 'Et ndunt'oh-un dune, 'en bé' 'oonust'e' whe ooghu yatisduk. 'Et hoonts'i 'aw se' 'ut'en k'oh huwa whe 'oonust'e' k'un'a howu yaosduk ait'oh. Ndet la dast'oh whe tesun, 'et za whe 'óonust'e' whe howu yasduk.

⁶ 'Et be' 'oonúst'e'-un k'un'a yatisduk hukwa' nuszun de, 'et hoonts'i 'aw whuzusni tisdleh hukwa lhe'núszun. 'Et huwa ndai la khuni 'alha 'unt'oh-i, 'i gha za yatisduk. Ndi be' 'óotast'e' whuch'a whuz un'a 'utist'elh. Doo ka la n'awh dunene sonilh'en 'ink'ez sulhódits'o de, 'et whuz un'a za dune unli sontázin.

Satan ntsi'-un nududeh-un, 'en gha 'ust'en dzoh nuszut

⁷ 'Et njan ndet la senghun newhúkat-un, 'et whu la ndi 'ududutáztí' whuch'a 'ink'ez ncha-un na'dudutizselh 'et whuch'a, 'et whu la gha ts'e whus cho soo dulhkaih le'ust'en. Satan ntsi'-un nududeh-un, 'en gha 'ust'en dzoh nuszut. 'Et whuz un'a 'aw 'ududóztí' ait'oh.

⁸ Tat neMoodihti oots'u tédisdli, khun la whus cho suhanaóokat.

⁹ 'Ink'ez 'usúlhni, "Be úszoo-i 'awet 'i mba soo 'únt'oh. Be ústus-i, 'i be teinsun-i, 'i ts'iyawh lhaóoduja 'et huwa." 'Et huwa hoonúst'i' whe ndi be tesun-i, 'i gha 'et whe oonust'e'. 'Et whe la Christ ye ulhtus-i sulh 'óot'e'.

¹⁰ 'Inka ndet suba teosun, 'ink'ez sghu hudloh, 'ink'ez hoonli sba howa whúlna', 'ink'ez ndet la dzoh nusahal-hdzut, 'ink'ez hoontsi'-un sghá honinla, 'i ndi ts'iyawh

'alhgoh Christ 'en gha sba 'uhóoja de, 'et de 'oonúst'e'. 'Et whuz un'a be tesun-i, 'i be ústus nadleh, 'et huwa hoonúst'i'.

Whel'a'ne bube 'ut'en k'oh-un

¹¹ Nja whe 'oonust'e'-un, 'et 'i be whuzusni le'ust'oh. Nohni whuz sunulht'i 'et dósni ha. 'Et nohni nohgha buba na'óodudosdzi' huba' hoont'oh. Nyoonne whél'a' nchane, 'aw hoonliyaz whe buk'elh'ih lhe'úst'oh, 'ants'i 'ust'oh 'et hoont's'i.

¹² 'Et 'alha ndai la whél'a'-un be whe hóodal'en-i, 'i ts'iyawh si sgha lhawhúdint'oh nohba whuzúsi. Dzoh nusuzut-un whulh súsyin, 'ink'ez huwa ít'en-un cha, 'ink'ez hooncha túne' zust'en cha, hoolhtus-un cha túne' 'ust'en, 'et ts'iyawh nohtoh huwhúsdla.

¹³ 'Onghohne Yak'usda ba 'ilhunaosdilne, nohni nts'en'a hukw'e'ih utiht'elh? 'Et 'aw hoonli nohts'e 'úkalhe'duzusnih. 'Et huwa eh ninta' ust'ih nahzún eh? Ndi dai la 'uts'un un'a be ne'zust'en-i, 'et ts'iyawh sba whunawhudoohlnoh!

Dahoont'oh huwa buk'entsi'

¹⁴ 'Et 'awet lházduja whe whulh tat nohts'u nátisdalh. 'Aw ndai la aht'i ookwa' lhe'núszun, nohni za nohka' nuszun. 'Et huwa nohts'u dátiso ha íloh. 'Et ts'oodunne 'aw dudosneke ubonoolhyeh huba' lhe'hóot'oh. K'us budusneke duzkeh 'enne ubonoolhyeh huba' hoont'oh.

¹⁵ 'Ink'ez 'uk'enus be nohk'esi', nohni hukw'e'ih sk'ehtsi' 'et hoont's'i sba 'uts'un un'a lhe'hóot'oh. Nohzul 'i ba hoonúst'i' whe ookw'elha whutiselh. Be khusna-i, 'i hóont's'i kw'elhá yutiselh.

¹⁶ Nts'oh dájá nahzun 'et hoont's'i hoonliyaz whe nohch'a nulhé'zust'en, nohnich'oh t'éoonúhzun. 'Et hoont's'i lhe'usja, nunúz'i'-un hukw'un'a whuts'it bulh nohúschoot lé'usja.

¹⁷ Mbe la nohts'ú whes'aihne, 'enne bugha 'et whe nohgha há' dunust'ah nahzun tílah?

¹⁸ 'Et Titus khuni ulhtus-i be dásni' whe ndun neul-hutsin 'en bulh nohts'ó whebis'a'. 'En cha eh nohgha há' dunit'ah? 'Awundooh! Ts'uhóoont'i' whe lhgha za whe nohtoh 'uts'ut'en? Lhk'un'a za eh uzdit'us? A!

¹⁹ 'Et doo cha za nohoodutaskut, wheni nohts'u k'úzdutitnelh nahzun eh? 'Awundooh! Yak'usda nalh Christ 'en gha nja duts'útni, ook'entsi'ne ndai la hoonliyaz nohtoh 'uts'alh'en-i, 'et ndúwhulcho whe nohni za no-hba' ts'it'en. 'Et whe la nus za lhé'tilhtus whe nohba ts'ut'en.

²⁰ 'Et tube whesaz whe doo cha za nohts'u nátisdalh. 'Et khun 'et dusja de, 'et si ndiz un'a tilah nahós'alh. 'Et ndet la nohts'o húkwa' nuszun, 'et 'aw whuz un'a tilah lhe'zoohe. 'Ink'ez 'et whuz un'a nohni cha sts'o hukwa' nahzun-un, 'aw whuz un'a lhe'ust'oh-un tilah nahóh'alh. Nohghu nusya de, 'et ndiz un'a tilah 'ooht'e', ts'iyawh lhedaáhdulh 'ink'ez lhghe' 'oolhni. 'Et khun lhulh húnul-hch'oh 'ink'ez lhch'az nedahdulh. Lahoot'oh whe lhch'á nedahni'. Ts'iyawh lhghune' dahni'. Nchane na'dudulh'i 'ink'ez ts'iyantsuk hoontsi'-un nohba lht'a'whúnt'en.

²¹ 'Inka whesaz whe doo cha za nohts'u natisdadh. K'us lhane nohtoh lubeshi 'uhínla tilah. Lhe'hóozoo' tune' hut'en. Dune ts'eke bulh ninta' hunt'en 'et whe lubeshi 'uhinla. 'Ink'ez lubeshi dutsun-i 'uhulh'en. 'Et 'awhuz tilah budzi k'oh nalhe'huyilel. 'Et whuz un'a 'et ndúhoont'oh de, 'et howa sdzi yo útinelh 'ink'ez howu ni tisdleh. 'Enne bugha Yak'usda 'et whe yo úsutilelh.

13

Paul buba ndo 'unt'oh-un, Yak'usda yutl'ahón'ai

¹ 'Et njan 'awet whulh tat nohts'u nátisdalh. Nane k'us tane 'enne bunalh ne'whut'en, ts'iyaitsuk nohni nohtoh, ndai la be 'uk'ehoot'aiah-i, 'enne bughuni gha ts'iyantsuk lhaóodutanelh.

² Whutso da' njan nohdasni'-un whusdloh 'et hoonts'i nohzih susda hukw'un'a whulh nat nohts'o k'e'usges 'ink'ez nanohdúsni, mbene la lubeshi 'alh'en 'ink'ez 'onghohne tubulh nanohdúsni whe dzoh notizut-un, 'aw hukw'ut dodóya' ait'oh whe' hoont'oh.

³ Si sgha Christ yalhduk t'ewhüntáhzin, 'et huwa nohni si soo zúlhts'ai. 'Inka whuz un'a nohdásni'. 'Ink'ez 'alha 'en 'unt'oh nohts'u telhítsun, 'ink'ez nohtoh 'uk'enus úlhtus-un 'unt'oh.

⁴ 'Et Christ 'en ye tésutsit-i whe tulalhgus k'ehúyilhti, 'et hoonts'i Yak'usda yé ulhtus-i, 'i gha khuna. 'Ink'ez wheni cha, 'et whuz un'a za ooyuzdúls'i' hoonts'i tets'utsun. 'Et hoonts'i ndi Yak'usda yé ulhtus nohbulh 'uhoont'oh-un, 'et whe ts'ukhuna. 'Et whe Christ 'en bulh ts'ótinalh.

⁵ Na'ooduzúlhdzih! Ndi bé 'alha' hoont'oh-i, 'i bulh áht'oh k'us ooyit áht'oh, 'et 'i be nohnich'oh whuná'dunulhtun. Sizi Gri nohyó 'unt'oh, 'aw t'éoonuzáhzun eh? 'Aw soo cho t'éoonuzáhzun de, 'et de 'et tilah n'ún tizkatne ahli.

⁶ 'Et hoonts'i 'aw n'ún tizkatne 'aw 'enne iloh 'uts'int'oh. Soo cho nducha t'éoonáhzun.

Nohni soo ts'ih'un un'a lhadínt'ohne tihle, 'et whuz un'a nohba tenazdudli

⁷ 'Et hoontsi' hoontsi'-un 'utiht'elh, 'et whuch'a, Yak'usda ts'un nohba tenadusdli. 'Aw nohba nats'oodududzi hukw'un'a iloh tenadusdli. 'Et hoonts'i nohni hoonzoo k'oh ts'e 'utiht'elh, 'et whuz un'a nohba tenadusdli, 'et hoonts'i 'ants'i 'ún tizkatne hukw'un'a nohba 'uts'int'oh tilah.

⁸ 'Et ndi khuni 'alha' 'unt'oh-i, 'aw be ts'ílhtus-i lhts'ít'ih whe oodulhyoh uzdooni' ait'oh. Be ts'ílhtus-i ts'ut'i be ts'ih'un uzdutinelh huba za' hoont'oh.

⁹ 'Et wheni tets'utsun 'ink'ez nohni ulhtusne ahli de, wheni 'on nus ts'uhóont'i'. 'Ink'ez soo ts'ih'un un'a lhadínt'ohne tihle, 'et whuz un'a nohba tenazdudli.

¹⁰ 'Et huwa nohch'oh 'úst'oh whe whuz un'a nohts'ó k'e'isguz. 'Et whuz un'a nohbulh 'úst'oh de, ndet whe la dune an ndo 'ust'oh 'et neMoodihti sgha óonin'ai, 'i be 'aw nohdách'e ne'doosni' ait'oh. Ndi be 'udedo 'ust'oh, 'i be 'on nus Yak'usda ba ulhtus tihle. 'I 'aw be nóhundosda' ait'oh.

Nohbulh 'úhot'e'-un

¹¹ Sulhutsinke soo 'udek'ez nohdusni. Whunólhni! Soo ts'ih'un un'a lhadulyane tihleh. Yak'usda k'enaínin'ane tihleh. 'Ilho za noheni tileh. Whudizghel-i, 'i be ndi yun k'ut dúlhts'i. 'Ink'ez Yak'usda, mbe la nek'entsi'-un 'ink'ez nedzi bé dizghel-i negha ínin'ai-un, 'en nohbulh 'óot'e'.

¹² 'Et lubeshi ooghu hooloh-i be nalhudahts'oos.

¹³ Yak'usda ooch'e'ne nezih dilhts'ine, 'enne cha ts'iyawh hadih nohuhútni.

¹⁴ Sizi Gri neMoodihti ye unzoo-i, 'ink'ez Yak'usda ye nek'entsi'-i cha, 'ink'ez Ndoni bulh 'ilhoh ts'indli-un, 'et 'i ts'iyawh nohbulh 'úhot'e'. 'Et ndo honeh.

Yak'usda Ooghuni

New Testament in Carrier (CA:crx:Carrier)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carrier

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Carrier

crx

Canada

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carrier

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-22

Updates

eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2018 from source files dated 20 Jan 2018

6f908c0c-fba2-5da5-b9d2-a7770ec96862